MAKSU- JA TOLLIAMET

Justiits- ja Digiministeerium
DVK

Teie 12.10.2026 nr 8-1/7378-1

Meie 06.11.2026 nr 6-9/022696-1

Arvamus karistusseadustiku ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõule (direktiivi 2024/1260 ülevõtmine)

Täname võimaluse eest eelnõule arvamust avaldada. Toetame eelnõu eesmärki ja teostust. Palume arvestada järgmiste märkustega.

1. Eelnõu § 1 p 2, loodav KarS § 83.3 lg 3. Kuriteokoosseisude loendis, mis võimaldavad süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimist, on mh KarS § 389.1 lg 2. Leiame, et sarnaselt KarS § 391 tervikuna lisamisega, peaksid selles nimistus paiknema kõik KarS § 389.1 loetletud alamkoosseisud, sh lg-d 1 ja 3. Puudub mistahes õigusriiklik põhjendus miks piirduda üksnes § 389.1 lg-ga 2, arvestades, et teo toimepanijaks/konfiskeeritava vara omanikuks võib olla ka juriidiline isik ning et § 389.1 lg 1 näeb ette nii raskema karistuse kui § 391 lg 1 kui ka on piiritletud suurema ohustatud maksusummaga (alates 40 000 € vrd 10 000€).

Maksukuriteod on olemuselt varalise kasu saamisele suunatud kuriteod. Nii füüsilised kui ka juriidilised isikud panevad neid tegusid üldjuhul toime majandusliku eelise või rahalise kasu saamise eesmärgil. Seetõttu on tegemist kuritegudega, mille puhul on kriminaaltulu tekkimise risk kõrge ning mille suhtes on põhjendatud kohaldada tõhusaid vara tuvastamise ja konfiskeerimise meetmeid.

Lisaks nähakse eelnõus ette eraldi regulatsioon, mille kohaselt tuleb üle 40 000 euro suuruse maksukahju korral alati hinnata kriminaaltulu olemasolu ning teostada selle tuvastamiseks vajalikud menetlustoimingud. See kinnitab normilooja hinnangut, et sellise kahjusummaga maksukuritegude puhul on kriminaaltulu tekkimine piisavalt tõenäoline ja nende tegude raskusaste õigustab vara arestimise ning konfiskeerimise meetmete rakendamist.

Arvestades, et juriidilise isiku lõpetamine või registrist kustutamine võib praktikas toimuda suhteliselt lihtsalt, on põhjendatud võimaldada ilma süüdimõistva kohtuotsuseta konfiskeerimist ka KarS § 389¹ lg 1 tegude puhul, kui maksukahju ületab 40 000 eurot. See aitaks vältida olukordi, kus kuriteoga saadud vara jääb konfiskeerimata üksnes seetõttu, et süüdimõistva kohtuotsuse tegemine osutub isikust tulenevatel põhjustel võimatuks. Pakume, et asendate eelnõus viite KarS § 389.1 lg-le 1 viitega KarS §-le 389.1.

2. Eelnõu § 2 p 8, loodav KrMS § 142.1. Kavandatud § 142¹ sõnastusest ei ole üheselt arusaadav seadusandja tegelik regulatiivne eesmärk. Sõnastuslikult ütleb säte selgelt, et arestitud vara võõrandamine võimalik üksnes juhul, kui omanik ja prokuratuur (või avalik-õigusliku nõude esitaja) on sellega nõus. Samas nähtub seletuskirjast, et lõike 2 eesmärk on võimaldada vara võõrandamist ka olukorras, kus omanik ei ole nõus, kuid vara väärtuse säilitamise või menetluse eesmärkide tagamise huvides on võõrandamine vajalik ning selleks

saadakse eeluurimiskohtuniku luba ning kui kõik on nõus, siis võõrandamist saab kohaldada ilma kohtu loata.

Soovitame sätet täpsustada viisil, mis eristaks üheselt omaniku nõusolekul toimuva võõrandamise ning kohtu loal toimuva võõrandamise alused ja menetluskorra. Näiteks lõige 2 teksti lisada viide vara võõrandamisele isiku nõusolekuta:

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud vara võib võõrandada omaniku nõusolekuta kohtumenetluse poole taotlusel ja eeluurimiskohtuniku loal, kui:

1) vara hoidmise kulu on ebamõistlikult suur;

2) see on vajalik, et hoida ära vara väärtuse olulisel määral vähenemine;

3) vara hoidmiseks on vaja selliseid eritingimusi või eksperditeadmisi, mis ei ole mõistlikult kättesaadavad.

Lugupidamisega,
Anton Heifets
Juriidilise osakonna jurist

(allkirjastatud digitaalselt)

Teadmiseks:
Rahandusministeeriumi Maksu- ja tollipoliitika osakond

Koostas Anton Heifets
anton.heifets@emta.ee

Volitus allkirjastamiseks tuleneb MTA peadirektori käskkirjast 31.01.2018 nr 26-P, mille kehtiva versiooniga on võimalik tutvuda MTA kodulehel: Ametnike volitused | Maksu- ja Tolliamet